

Pandemi Sürecinde Online Eğitimde Denetim

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Yalın KILIÇ¹, Emine YILMAZ², Osman VAİZ³

1 Doç. Dr, Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi, Eğitim Yönetimi, ykiloc@ciu.edu.tr, ORCID: 0000000220009550.

2 Yüksek Lisans Öğrenci, MEB, Türkçe Öğretmeni, emine_ea@hotmail.com, ORCID: 0000000296282000.

3 Yrd. Doç., Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi, Eğitim Yönetimi, ovaiz@ciu.edu.tr, ORCID: 0000000159405043.

Gönderilme Tarihi: 17.06.2022 Kabul Tarihi: 01.04.2023 DOI: 10.37669/milliegitim.1131311

Öz

Bütün örgütlerde olduğu gibi eğitim örgütlerinde de denetimin gerekliliği kaçınılmazdır. Pandemi döneminde öğretmenlerimiz online (uzaktan) eğitime geçmiş ve bu anlamda farklı eğitim yöntemleri uygulanmıştır. Bu çalışmada, öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde neler yaşadıkları, yöneticilerin denetleme anlamında neler yaptıkları ve öğretmenlerin online eğitimde denetlenmesi konuları araştırılmıştır. Bu araştırma nitel araştırmanın yöntemlerinden olgubilim (fenomenoloji) ile çalışılmış ve amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmadaki veriler yarı yapılandırılmış 10 sorudan oluşan görüşme formu ile toplanmıştır ve içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. Katılımcılar ile birebir görüşmeler yapılarak görüşmeler aslına sadık kalınarak yazıya geçirilmiştir. Araştırmadaki çalışma grubunu 2020-2021 eğitim-öğretim döneminde uzaktan eğitim yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Öğretmenlere göre bu dönemde denetim gereklidir ancak kişinin öz denetimi de büyük önem taşımaktadır. Yöneticiler bu dönemde, öğretmenlerin ders işleyip işlemediklerini kontrol etmiş, dersini yapmayan öğretmenleri uyarılmış ve yapılmayan derslerin telafisini istemişlerdir. Yöneticiler genel anlamda derslere müdahale etmemiş ancak bazı öğretmenlerin derslerine haber vermeden girmişlerdir ve bu da öğretmenlerin gerilmesine neden olmuştur. Yöneticilerin denetim yapması gerekli bir olgudur ve öğretmenlerin de denetlenme stresi yaşamaları, onların işlerini daha da istekli yapmasını sağlamaya yöneliktir.

Anahtar Kelimeler: denetim, online eğitim, pandemi, okul yöneticisi

Supervision in Online Education During the Pandemic Process

Abstract

The necessity of supervision in educational organizations is inevitable as in all organizations. During the pandemic period, our teachers have switched to online (distance) education, and in this sense, differences have emerged in education. In this research, it was investigated what the teachers experienced in the distance education process, what the administrators did in terms of supervision and the supervision of teachers in online education. Case study and purposive sampling, one of the qualitative research methods, were used in the research. The data of the research consisted of 10 semi-structured questions and was studied with the content analysis method. One-on-one interviews were conducted with the participants, and the interviews were written down by sticking to the original. The study group of the research consists of teachers who conduct distance education in the second semester of 2019-2020 and in the 2020-2021 education period. According to teachers, supervision is necessary in this period, but self-control is also of great importance. During this period, the administrators checked whether the teachers taught lessons, warned the teachers who did not teach, and demanded compensation for the lessons not taken. Administrators did not interfere with the lessons in general, but some teachers entered their classes without informing them, and this caused the teachers to get nervous. Supervision by administrators is a necessary phenomenon, and teachers' stress of being supervised makes them do their jobs more willingly.

Keywords: supervision, online education, pandemic, administrators

Giriş

Toplumların refah seviyelerini yükseltmeleri ve muasır medeniyet seviyelerine ulaşabilmeleri için eğitime önem vermeleri gerekmektedir. Günümüzde bilim ve teknolojideki değişimlerle birlikte eğitim faktörü de bu değişimden nasibini almış ve eğitimin çok farklı boyutlarda verilmeye başlandığı görülmüştür (Genç, 2000).

Eğitim, “Bireyin toplumsal becerisinin ve mükemmel düzeyde kişisel gelişmesinin oluşabilmesi için seçilmiş ve denetimli bir çevreyi (özellikle okulu) içine alan toplumsal bir süreçtir.”(Flitcher, 1957, s.3;akt. Tezcan,1985) Bu tanımdan da anlaşılacağı gibi eğitim, bireyden topluma ince bir geçişin toplumsal yansımasıdır ve bireylerin eğitilmeleri ile toplum da gelişir.

Eğitimin doğru ve istenilen düzeyde verilebilmesi gerekliliği de eğitimin standartları karşılamasını ve daha da ziyadesiyle mevcut şartların iyileştirilmesini gerektirmektedir. Bu da eğitimin denetlenmesi ihtiyacını doğurmuştur (Bozkurt, 1995).

Denetim, evrensel bir kalıp olup tüm örgütlerin türüne, amacına, kuruluşuna göre bir gerekliliktir. Örgütlerin kendilerine özgü yapıları, amaçları, kurum sistemleri vardır ve başarıya ulaşma dereceleri ile de sistemlerin etkililiği anlaşılır (Altınbaş, 1980). Denetim sistemi her örgütte vardır ve bu da yönetsel bir zorunluluktur.

Denetim kelime anlamı olarak, mevcut sistemdeki eğitimde var olan genelge, kanun ve yönetmeliklere uygun eğitim ve öğretimin yapıp yapılmadığının incelenmesidir (Taymaz, 2005).

Başka bir tanıma göre denetim; bir etkinliğin sonuçlarının olabildiğince daha önceden planlananlara göre yapılması için olması gerekene uygun, saptanan verilerin olması gerekenle karşılaştırılması ve yapılanların standarttan farklılaştığı durumlarda önlemlerin alınarak düzeltme işlemlerinin yapılmasıdır (Sanal, 2002: s. 4). Eğitim ve öğretim kurumları tarafından incelendiğinde ise denetim; eğitim faaliyetleri ve öğretim işleri açısından öğretmene dönüt verilerek düzeltmeler yapılmasını sağlar ve öğretim faaliyetlerinin daha da iyiye gitmesini sağlayarak öğrenci başarısının artırılmasını amaçlar (Wiles, 1967; akt. Ağaoğlu, 2020, s. 220).

Denetim, yönetimin örgütleme, planlama, koordinasyon ve yöneltme fonksiyonlarından daha sonra gelmektedir. Bunun yanı sıra sıralanan bu fonksiyonların tamamlanmasıyla meydana gelen durumun süzgeçten geçirilmesi ve yeni metotların, düşüncelerin ve daha iyi bir yönetim ideolojisinin ortaya çıkması ve saptanabilmesi açısından yönetim durumlarının yeni bir dönüşüme girmesini, bunun yanında var olan örgütün daha dinamik bir yapıya kavuşmasına katkı sağlar. Bütün bu yönleriyle denetim, yönetimin kontrolünde bulunan önemli bir kontrol mekanizmasıdır (Aslan, 2010).

Denetmeden liderlik beklenmektedir. Lider, sadece var olan yapıyı ve mevzuatta yazılanları olduğu gibi uygulayan değil, yeni yapı ve prosedürler de oluşturabilen biri olarak görülmektedir. Örgütün içerisinde sadece eğitimcilerin değil tüm personelin işlevsel olması beklenmektedir. Bunun olabilmesi için ise denetmenin merkezi otoriteden bağımsız, bilimsel bulgulara dayalı, örgüt yapısına uygun bir davranış sergilemesi gerekir (Köklü, 1996).

Denetim mekanizmalarının istenilen düzeyde ilerleyemediği ya da kullanılmadığı örgütlerde, yönetim durumlarının istenilen düzeyde olmadığı göz önüne alınırsa muvaffak olmuş bir yönetim için düzenli ve sistemli bir denetim olmazsa olmazdır.

Denetim standartlarına bağlı kalınması da etkili bir denetimin yapılmasına katkı sağlar (Koçberber, 2008).

Okullarda öğretmenlerle çalışmayan, onların iş koşullarını ve çalışma şartlarını bilmeyen, öğretmenlerle ilişki kurmayan dışardaki denetmenlerdense okulda öğretmenler ile aynı amaç doğrultusunda ilerleyen ve onlarla ilişki kuran bir yöneticinin öğretmenleri denetlemesi, istenilen amaçların ulaşılabilirliği açısından daha etkin olacaktır (Başar, 1981; akt. Yılmaz K., 2009).

Türkiye’de pandemi döneminde Covid-19 vakalarının görülmesi ve sonrasında Covid-19’a bağlı ölümlerin artması sebebiyle tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de bazı önlemler alınmıştır. Covid- 19 salgınının neden olduğu sosyal çevreden uzaklaşma durumundan eğitim sistemi de nasibini almış ve hastalığın yayılmasını önlemek adına bu dönemde uzaktan eğitim sistemine geçiş yapılmıştır (Keskin, Şentürk, Ömer, Dursun, 2021,s.477).

Okullar, 13 Mart 2020’de Millî Eğitim Bakanlığının aldığı kararla bir haftalık tatil sürecine girmiştir. Sonrasında ise bu süre uzatılmış ve okullar tamamıyla uzaktan eğitime başlamıştır. Bu anlamda Türkiye’de eğitim kademelerinde bütün öğretmen ve öğrencilerin katılımıyla uzaktan eğitim süreci başlamış olup Millî Eğitim Bakanlığının oluşturduğu altyapı olan Eğitim Bilişim Ağı (EBA) ile öğrenciler ve öğretmenler tanışmış oldu. EBA TV ve EBA internet üzerinden öğretim faaliyetleri ile öğrencilerin eğitim süreci hız kazanmıştır (Özcan, 2020, s. 203).

Uzaktan eğitim ile birlikte öğretmenler ve öğrenciler için farklı etkinlikler ve öğrenme süreçleri geliştirilmiş, teknolojinin verdiği destekten yararlanılarak öğretmenlerin kendi kişisel gelişimlerini ve öğrenci başarısını sağlamak adına EBA üzerinden ödevler ve ders içerikleri de paylaşılmaya başlanmıştır (<https://www.setav.org>).

23 Mart 2020’den sonra Türkiye’de Eğitim Bilişim Ağı ile birlikte öğrencilere eş zamanlı şekilde EBA TV üzerinden yayınlar yapılarak öğrencilerin müfredata uygun dersleri dinlemeleri, internet sistemi üzerinden ücretsiz EBA’ya giriş imkânı sunulması etkileşimli videoları izlemeleri ve sitedeki eğitim etkinliklerini yapmaları gibi olanaklar sağlanmıştır.(Kurnaz ve Serçemeli, 2020). Devlet okulları ve özel okullar var olan bu uygulamalara farklı uygulamalar da ekleyerek Zoom, Moddle,Adobe Connect, Google Meet ,vb. çevrimiçi platformları da kullanmışlardır (Tütüncü,2021).

Uzaktan eğitimde öğrencilerin derse katılımı ve derse motive olmaları için öğretmenler, yüz yüze eğitime göre daha fazla çaba sarf etmektedirler ancak kendi kendine çalışma maharetleri gelişmemiş öğrenciler uzaktan yapılan bu eğitimlerde çeşitli sorunlarla karşılaşabilmektedirler (Gürer, Tekinarslan ve Yavuzalp, 2016).

Yöneticiler, online eğitimi gerçekleştirecek okullarda uzaktan eğitimi planlar, eğitim yapılacak etkinlikleri örgütler ve bu etkinliklerin gerçekleşmesinde de görev alırlar. İdareciler yalnızca düşünce insanı olmakla kalmayıp aynı zamanda düşüncelerin faaliyete geçirilmesindeki başrol oyuncularındır. Yöneticiler, uzaktan eğitim programı yapan okullarda planlama aşamasında etkili fertler olmalarına rağmen, bazı kurumlarda program uygulanmaya ve hayata geçirilmeye başlandığında ilişkilerini, irtibatı kaybederler veya görevlerini teknik yöneticilere devrederler (Can, 2005).

Pandemi dönemi ile birlikte iş yükü de artan okul yöneticilerinin uzaktan eğitimde sorun yaşayan öğretmen, öğrenci ve velilerin ortaya çıkarabileceği krizi çözebilmesi ve bunun yanında eğitim öğretimin mevcut program çerçevesinde devam etmesini sağlayan önlemler alması gerekmektedir. Tüm dünyayı etkisi altına alan bu Pandemi döneminde yöneticilerin ortaya çıkabilecek krizleri yönetebilmesi de yöneticinin lider rolünün önemini bir kez daha gözler önüne sermiştir. İyi bir lider olan okul yöneticisi ileriye görebilmeli ve krizleri önleyebilmelidir. Öğretmen, öğrenci ve veli motivasyonu için elinden geleni yapmalı gerekirse yol gösterici ve yönlendirici olabilmelidir. (Aydın Güngör ve Yılmaz,2021)

Literatür incelendiğinde aşağıdaki sonuçlar göze çarpmaktadır:

Uygur'un (2020) "Sınıf Öğretmenlerinin Ders Denetimine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi" isimli araştırmasında yöneticilerin en fazla derse katıldıkları, daha sonra ise evrak işleri ile ilgilendikleri, okulun fiziki yapısı ile ilgili çalışmalar yapıları belirlenmiştir.

Bakioğlu ve Çevik (2020)'in yaptığı araştırmaya göre ise Fen Bilimleri öğretmenlerinin çoğu Pandemi süreci hakkında bilgi sahibi değiller. Ayrıca Pandemi sırasında yapılan uzaktan eğitim ile teknoloji ve bilgisayar, donanım konularında öğretmenler kendilerini geliştirdiklerini belirtmişlerdir.

Aslantaş, vd.nin (2020) yaptığı çalışma olan " Liselerde Ders Denetimi" isimli araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin çoğu ders denetiminin akademik gelişme ve liyakat için gereklilik olduğunu ileri sürmüşlerdir.

Turan (2020), " Covid-19 Sürecinde Okul Müdürlerinin Teknolojik Liderliği" isimli çalışmasında ise Pandemi sürecinde okul idarecilerine büyük görevler düştüğü öğretmenlerin denetlenmesi konusunda, onlara teknolojik olarak lider olunması ve teknoloji kullanımının artırılması için çalışmalar yapılması önerilmiştir. Bundan başka öğrenci, veli ve öğretmenlerin uzaktan eğitimde bir arada olması halinde okul yöneticilerinin daha başarılı olacakları ortaya konmuştur.

Altunay'ın (2020), "Okul Müdürlerinin Ders Denetimlerine İlişkin Müdür ve Öğretmen Görüşleri" isimli çalışmasında, eğitim sürecinde okul yöneticileri, ders denetimlerini daha sık yaptıklarını belirtirken öğretmenler çok az ya da hiç yapıldığını belirtmişlerdir. Ayrıca denetimle ilgili sorunlara ilişkin olarak müdürler öğretmenlerin heyecan hissettiğini, zamanın kısıtlı olduğunu ve öğretmenlerin öz eleştiri konusunda eksik olduklarını; öğretmenler ise müdürlerin yanlı davrandığını, denetlemeyi düzenli yapmadıklarını belirtmişlerdir.

Bu çalışmada ise okulda görev yapan idarecilerin (müdür ve müdür yardımcısı) öğretmenlerin uzaktan eğitimin yapıldığı dönemde ders denetimini ne kadar yapabildikleri ve öğretmenlerin bu konu hakkındaki düşünceleri üzerinde durulmuştur. Araştırmanın amacı uzaktan eğitim döneminde yöneticilerin denetleme görevlerini nasıl yaptıklarını ortaya koymak ve bu konudaki öğretmen görüşlerini anlamaktır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Çalışmada küçük gruplarda araştırmanın derinlemesine ve araştırmacıya ayrıntılı bakış açısı sağlaması sebebiyle nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Gözlem, görüşme ve doküman analizini içeren nitel araştırmalar, ayrıntılı bir bakış açısı ile inceleme olanağı sunduğundan bilimsel araştırmalarda önemli bir yere sahiptir. (Yıldırım & Şimşek, 2011) Bu araştırma nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim deseni kullanılmıştır. Olgubilim deseni; probleme ilişkin elde edilen bilgilerin, konu ile ilgili kişilerin deneyimlerini ayrıntılı bir şekilde incelemektedir. (Johnson, 2000; akt. Kocabıyık, 2016)

Çalışma Grubu

Nitel araştırmalarda değişik örnekleme biçimleri olsa da çoklukla araştırılan konunun en iyi şekilde açıklanmasına imkân sağlayacak ve araştırma probleminin çözümüne en iyi katkıyı sunacak örneklerle ulaşılmaya çalışılır. (Baltacı, 2018). Bu çalışmada amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmış olup araştırmanın çalışma grubunu 2020-2021 eğitim-öğretim döneminde uzaktan eğitim yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Çalışma grubu oluşturulurken öğretmen olmak, söylenen dönemler içerisinde uzaktan eğitim yapmış olmak ve çalışmaya gönüllü olarak katılıyor olmak koşulları aranmıştır.

Araştırma kapsamında Türkiye'nin farklı illerinde çalışan, farklı branş ve sınıf öğretmenlerinden oluşan 11 öğretmene ulaşılmıştır. Katılımcılardan 7 kişi (%63,6) 30-40 yaşları arasında, 2 kişi 20-30 (%18,2) yaşları arasında, 2 kişi de (%18,2) 40-50 yaşları arasındadır.

Ayrıca katılımcılardan 7 kişi(%63,6) Türkçe Öğretmeni, 3 kişi (%27,27) Sınıf Öğretmeni, 1 kişi (%9,1) Bilişim Teknolojileri Öğretmenidir. Katılımcılara ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda verilmiştir:

Tablo 1

Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler

Katılımcı	Yaş	Cinsiyet	Çalıştığı Kurum	Branş	İl
K 1	30-40	Kadın	Ortaokul	Türkçe	Adana
K 2	30-40	Kadın	Ortaokul	Türkçe	Ankara
K 3	30-40	Kadın	Ortaokul	Türkçe	İzmir
K 4	20-30	Kadın	İlkokul	Sınıf	Ağrı
K 5	20-30	Kadın	İlkokul	Sınıf	Kırşehir
K 6	30-40	Erkek	MEB	Türkçe	Mersin
K 7	30-40	Kadın	Ortaokul	Türkçe	Kırşehir
K 8	30-40	Erkek	Ortaokul	Türkçe	İskenderun
K 9	30-40	Kadın	Ortaokul	Türkçe	İzmir
K 10	40-50	Erkek	Halk Eğitim	Bilişim Teknolojileri	Erzincan
K 11	40-50	Erkek	İlkokul	Sınıf	Erzincan

Verilerin Toplanması

Öğretmenler ile daha önceden ön görüşmeler yapılarak yarı yapılandırılmış bir görüşme formu hazırlanmıştır. Sorular hazırlanırken bunların açık uçlu sorular olmasına ziyadesi ile dikkat edilmiştir. Hazırlanan sorular iki akademisyen görüşü ve dil bilimci düzenlemesinin görüşleri alınarak düzenlenmiştir. Katılımcı öğretmenler ile internet ortamında (farklı illerde olmaları nedeniyle) görüşülmüştür. Görüşülen kişilerin onayı ile görüşmeler kaydedilmiştir. Görüşme sonunda katılımcıların onayı tekrar sorulmuştur.

Bu çalışmada yarı yapılandırılmış görüşme formu ile veriler toplanırken görüşme sırasında bazen başka sorulara da yer verilmiştir. Zaten yarı yapılandırılan görüşme tekniğinde sorular katılımcılara sorulmadan önce hazırlanır, belli bir teknikle sorulan sorular her katılımcıya aynı şekilde sorulur. Araştırmacı katılımcıların deneyimlerini, düşüncelerini öğrenebilmek için ayrıntıya inmek durumundadır. (Altunışık, Coşkun, Yıldırım ve Bayraktaroğlu, 2002). Eğitim ve öğretim ile ilgili araştırmalarda yarı yapılandırılmış görüşme tekniğini kullanmanın önemli bir nedeni, bu tekniğin daha esnek bir yapıya sahip olmasıdır (Türnüklü, 2000). Yarı yapılandırılmış hazırlanan form ile yapılan görüşmelerde araştırmacı, bu tekniğin esneklik özelliğinden yararlanarak

konu ile ilgili daha derine inebilir, katılımcının daha çok konuşmasını sağlayabilir ya da konuşmacı takıldığında ona küçük ipuçları verebilir. Araştırmanın problem sorusu “Pandemi sürecinde online eğitimde denetime yönelik öğretmen görüşleri nelerdir?” olarak ifade edilmiş olup yanıt aranan alt problemler ve sorular şunlardır:

1. Pandemi döneminde okul personelinin yer aldığı bir whatsapp grubu kuruldu mu ve kurulduysa bu grupta konuşulan konu başlıkları nelerdir?
2. Pandemi döneminde dersler hangi platformda ve nasıl işlendi?
3. Pandemi döneminde öğrencilerle iletişim nasıl sağlandı?
4. Derslerin başlangıç ve bitişi ile ilgili okul yöneticilerine bilgi veriliyor muydu ve nasıl?
5. Yöneticilerin kontrol mekanizmaları nasıldı?
6. Pandemi döneminde görev ve sorumluluklarını yerine getirmeyen ya da derslerini işlemeyen öğretmenlere nasıl bir yaptırım uygulanıyordu?
7. Ders işlenirken yönetici derse eşlik etti mi eğer derse girdiyse öğretmenin tepkisi nasıldı?
8. Denetim gerekli midir? Bireyin özdenetimi nasıl olmalıdır?
9. Derse girmeyen öğrencilere öğretmen yaptırımı nasıldı?
10. Yöneticilerin Pandemi öncesi ve Pandemi sırasındaki denetim yaklaşımı nasıldır?

Verilerin Analizi

Öğretmenlerle yapılan görüşmelerin sonunda alınan ses kayıtları yazıya dökmüş ve sonrasında kodlanmaya çalışılmıştır. Araştırmalarda bu teknikle yapılan görüşme sonrasındaki süreç bulguların düzenlenmesi, kodlanması ve tema haline getirilmesi aşamalarıdır. Toplanan verileri katılımcı öğretmenlerden alınan bilgiler doğrultusunda okuyan kişilerin anlayacağı şekilde yazıya geçirmek araştırmanın geçerliği ve güvenilirliği açısından önemlidir. Yazının belli bölümlerinde katılımcı öğretmenlerin görüşlerine de yer verilebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2006, s.39).

Bu çalışmada çalışma grubundan alınan cevaplar ayrıntılı bir şekilde okunmuş ve temalara ayrılmıştır. Bu temalar da bir üst temaya göre sınıflandırılmıştır. Araştırmanın güvenilirliğini de artırmak için çalışma içerisinde katılımcıların görüşlerine de yer verilmiştir. Görüşme formundan elde edilen veriler ile konuşmalardan alınan cevaplar temalara ve alt temalara ayrılmış ve araştırmaya katılan öğretmenler de “K1, K2, K3, K4...” şeklinde araştırma içerisinde kodlanmıştır.

Bulgular

Katılımcıları öncelikli olarak Pandemi döneminde uzaktan eğitim yapıp yapmadıkları sorulmuş ve katılımcıların hepsi Pandemi döneminde uzaktan eğitim yaptıklarını beyan etmişleridir.

Katılımcıların Whatsapp Gruplarında Genel Olarak Konuşulan Konu Başlıklarına Yönelik Görüşleri

Katılımcılardan alınan cevaplara göre bu dönemde tüm idareciler ya da okullarda uzaktan eğitimi denetleyen kişiler bir whatsapp grubu kurarak oradan öğretmenler ile paylaşım yapmışlardır. Buna ilişkin öğretmen görüşleri Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2

Okul Gruplarında Görüşülen Konular

Tema	Alt Tema	Kodlar	Frekans
Whatsapp Gruplarında Konuşulan Konular	Uzaktan Eğitim	Ders Saatleri	3
		Ders Yönetimi	2
		Ders Programı	2
		Ders Saati Süreleri	2
		Ders Planlanması	1
		Ders Disiplini	1
		Yoklama	1
	İletişim	Velilerle İletişim	1
		Öğrencilerle İletişim	1
	Okul İş ve İşlemleri	Okulda devam eden işler	1
		Okuldaki işleyiş	1
		Resmî yazılar	1
		Toplantılar	1

Katılımcıların onlara sorulan “Whatsapp gruplarında genel olarak konuşulan konu başlıkları nelerdir?” sorusuna verdikleri cevaplar çerçevesinde yukarıdaki tablo oluşturulmuştur. Katılımcıların görüşleri üç alt tema altında ele alınmıştır. Bunlar uzaktan eğitim, iletişim ile okul iş ve işlemleri alt temalarıdır. Bu alt temalarda yer alan kodlara (kavramlara) bakıldığında, uzaktan eğitim alt temasında ders saatleri konuşulmaktadır. Onun dışında sırasıyla dersin nasıl yönetileceği, ders programları, ders saati süreleri gibi konu başlıkları da gruplarda en çok konuşulan konu başlıklarıdır. İletişim alt temasında velilerle ve öğrencilerle iletişim kurulduğu belirtilmiştir. Okul iş ve işlemleri alt temasında ise okulda devam eden işler, okuldaki işleyiş, resmî

yazılar ve toplantılar konuşulmuştur. Özetle bu grupta yöneticiler daha çok uzaktan eğitimle ilgilenmişlerdir. Katılımcıların bazılarının verdikleri cevaplar şöyledir:

“Online ders programları, derse katılımın nasıl olduğu, yaşanan sorunlar...” (K 9)

“Veli ve öğrencilerle olan iletişimimiz...” (K 6)

Bilgilendirme yazıları, okul ile ilgili konular, bilgilendirme yazıları...” (K 10)

Katılımcıların Kullandıkları Platforma Yönelik Görüşleri

Katılımcılara diğer bir soru olarak derslerini yaptıkları herhangi bir platform olup olmadığı sorulmuştur ve katılımcıların tamamı eğitim ve ders yapmak için en az bir platform, uygulama kullandıklarını belirtmişlerdir. Katılımcılardan alınan bilgilere göre de öğretmenlerin kullandıkları platformlar aşağıdaki şekilde gösterilmiştir:

Tablo 3

Uzaktan Eğitimde Kullanılan Platformlar

Platformun Adı	Kullanan Öğretmen Sayısı
Zoom	10
EBA	7
Kahoot	2
İnternet Siteleri (Eğitimle ilgili)	2

Tablodan öğretmenlerin daha çok Zoom üzerinden ders yaptıkları anlaşılmaktadır. İkinci sırada öğretmenlerimiz EBA üzerinden de ders yapmışlardır. Zaten çoğu öğretmen EBA'nın uygulamasından önce Zoom kullanmaya başladıklarını, daha sonra EBA üzerinden ders tanımlayarak ders oluşturduklarını, daha sonra da EBA ile Zoom uygulamaları birleştirildiği için EBA üzerinden Zoom platformunu kullandıklarını ifade etmişlerdir. Bazı öğretmenler diğer platformları (kahoot) ve branşlara göre olan ders uzantılarını kullanmışlardır.

“EBA üzerinden tanımladığımız dersleri Zoom dan anlatıyorduk.” (K 7)

“Eba ve zoom...Haftalık ders programı belirleniyor.” (K 4)

Öğretmenlerin Öğrencilerle Ne Yolla İletişim Kurduklarına Yönelik Görüşleri

Öğretmenlere, öğrencileri ile ders yapmak için haber vermeleri gerektiğinde ya da iletişim kurmaları gerektiğinde bunu hangi yollarla yaptıkları sorularak onlardan alınan cevaplar doğrultusunda da aşağıdaki şekil oluşturulmuştur:

Tablo 4*Öğrencilerle İletişim Araçları*

Öğrencilerle İletişim Araçları	Frekans
Whatsapp	8
Telefon görüşmeleri	2
Diğer	6

Katılımcılarımızın %50'si öğrencileri ile ders için ya da herhangi bir nedenle iletişim kurmak istediklerinde whatsapp kullanırken telefon görüşmesini de tercih eden katılımcılar vardır. İletişim aracı olarak diğer diye belirtilen %38'lik kısım Zoom, EBA ve görsel işitsel her türlü gibi cevaplar vermişlerdir.

Öğretmenlerin Okul Yöneticilerine Bilgileri Nasıl Verdiklerine Yönelik Görüşler

Katılımcılara okul yöneticilerine yaptıkları derslerle ilgili bilgileri nasıl verdikleri sorulduğunda katılımcıların verdikleri cevaplar aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 5*Uzaktan Eğitim Yönetici Bilgilendirme*

Tema	Alt Tema (Kategori)	Kodlar	Frekans
Okul Yöneticilerine Bilgi Verme	Gruplardan	Gruba yazarak	4
		Program taslağını paylaşarak	2
		Ekran görüntüsü atarak	1
		Öğrenci sayısını vererek	1
	Eba	Ders tanımlaması yaparak	2
	Bilgi Yok	Haber verilmiyor	1

Katılımcılar bu dönemde uzaktan eğitimde ders yaptıkları bilgisini çoğunlukla gruplarından yöneticiye yazarak haber verdiklerini söylemişlerdir. Bazıları kendi yaptıkları ders plan, programlarının taslağını paylaşarak, bazıları da öğrenci sayısı vererek ya da derste aldıkları ekran görüntüsünü gruba atarak dersi işlediklerini ispat ettiklerini ifade etmişlerdir.

Katılımcılarımızdan ikisi EBA'da önceleri idarecilerin ders tanımlaması yaptıklarını, ilerleyen sürelerde ise kendileri ders tanımlaması yaparak derse girdiklerini söylemişlerdir. Bu durumda fazladan idarecilerine ders bilgisi vermediklerini; çünkü EBA sisteminden idarecilerin öğretmenlerin ders yapıp yapmadıklarını görebildiklerini vurgulamışlardır. Katılımcılarımızdan sadece biri hiçbir şekilde idarecisine bilgi vermediklerini söylemiştir.

Okul Yöneticilerinin Oluşturduğu Kontrol Mekanizmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri

Katılımcılara yöneticilerinin kontrol anlamında bir mekanizması olup olmadığı sorulmuş ve alınan cevaplar aşağıdaki tabloda sıralanmıştır:

Tablo 6

Yöneticilerin Oluşturduğu Kontrol Mekanizması

Kontrol mekanizması	Frekans
Yöneticinin haber vererek ya da habersiz derse girmesi	5
EBA'dan yapılan ders tanımlamalarını kontrol etmesi	3
Zoom toplantı gün, saat bilgisi paylaşımı istemesi	1
Ekran görüntüsü paylaşımı istemesi	1
Derse katılmayan öğrencilerin numaralarını istemesi	1
Bilmiyorum	1

Tablodan anlaşılacağı üzere okul yöneticileri haberli ya da habersiz öğretmenlerin derslerine girerek onların uzaktan eğitimde derslerini işleyip işlemediklerini kontrol etmektedirler. Hatta yöneticiler birden fazla kontrol mekanizmasını da uygulayabilmektedirler. Bazı yöneticiler ise sadece EBA'dan öğretmenin ders tanımlamalarına bakarak ve dersini işleyip işlemediğine sistem üzerinden bakarak kontrolü sağlamaya çalışmaktadırlar. Diğer taraftan da zoom bilgisi isteyerek, derse katılmayan öğrenci numaraları isteyerek de yöneticiler ders kontrolleri için uğraşmışlardır. Sadece bir öğretmenimiz yöneticinin kontrolü yapıp yapmadığı hakkında herhangi bir bilgisi olmadığını söylemiştir.

“Zoom bilgisini ortak whatsapp grubunda paylaşıyorum. İstedikleri takdirde idareciler de derslere katılabilirlerdi.” (K 10)

“Derslerimize giriyordu.” (K 1)

Ders Yapmayanlara Yönelik Yaptırımlara İlişkin Öğretmen Görüşleri

Katılımcılara, “Kontrol mekanizması sonucunda dersini yapmayı görev ve sorumluluklarını yerine getirmeyen öğretmenler için yöneticinizin tepkisi ne olmuştur, bir yaptırım kullanıldı mı?” şeklinde bir soru yöneltilmiş ve alınan cevaplara göre aşağıdaki tablo yapılmıştır:

Tablo 7*Ders Yapmayan Öğretmenlere Yönelik Yaptırımlar*

Tema	Alt Tema	Frekans
Yapılmayan Derslerin Yaptırımı	Uyarı	8
	Ders Telafisi İsteme	2
	Dersini Yapmayan Yok	1
	Bilmiyorum	1

Bu soru karşısında katılımcıların bazılarının verdikleri cevaplar aşağıda sıralanmıştır:

“Uyarı mesajı yeterli oluyordu.” (K 7)

“Ders yapmayan öğretmenleri öğretmen whatsapp grubu üzerinden uyarıyordu. Birebire de arayıp neden katılmadığımızı soruyordu. Ders yapamayacak durumdaysak bunu mutlaka önceden okul idaresine ve velilere bildirmemizi istiyordu. Yapılmayan derslerin telafisininin yapılmasını istiyordu.” (K 9)

“Uyarıyordu. Fakat genel olarak bir uyarı idi (Dersleri aksatmadan girin şeklinde)başka yaptırımı oldu mu bilmiyorum.” (K 1)

“Yapılmayan derslerin telafî edilmesini söylüyordu.” (K 5)

Katılımcılardan alınan yanıtlardan yola çıkarak pandemi döneminde yöneticilerin görevini yerine getirmeyen, derslerini yapmayan öğretmenlere karşı genel anlamda sözlü uyarıda bulduklarını ve bunu da genel anlamda gruptan yazarak ya da sözlü söyledikleri anlaşılmaktadır. Ayrıca okul müdürlerinin de yapılmayan derslerin mutlaka telafi edilmesini istediklerini belirtmişlerdir. Yöneticiler, dersini yapamayacak öğretmenlerin de önceden bu bilgiyi okul yöneticilerine, öğrencilere ve velilere bildirilmesini istemişlerdir.

Yöneticilerin Öğretmenlerin Derslerine Girip Girmemesi Konusundaki Öğretmen Cevapları

Bu cevaplardan sonra yöneticilerin katılımcıların dersine girip girmediği sorulmuş ve alınan cevaplar doğrultusunda aşağıdaki tablo oluşturulmuştur:

Tablo 8*Yöneticilerin Derse Girme Oranı*

Yöneticilerin Derse Girip Girmemesi	Yüzdeler
Evet	%36
Hayır	%64

Katılımcıların %36'sı yöneticilerinin derslerine girdiğini belirtirken %64'ü ise yöneticilerinin derslerine girmediklerini söylemişlerdir. Ayrıca katılımcılara bu kontrol sağlanırken kendilerine haber verilip verilmediği sorulmuştur. Alınan cevaplara göre oranlar şu şekildedir:

Tablo 9*Yöneticilerin Derse Girerken Haber Verme Oranı*

Yöneticilerin Derse Girerken Haber Vermesi	Frekans	Yüzdeler
Evet	2	% 18,18
Hayır	9	% 81,82

Öğretmen görüşlerine göre yöneticilerin bu konuda haber vermeksizin derse girdikleri anlaşılmaktadır.

Katılımcılara “Kontrol edildiyse ya da edilseydiniz o anki tepkiniz nasıl olurdu/ nasıl oldu?” şeklinde soru sorulmuş ve katılımcıların cevapları aşağıdaki tabloda verilmiştir:

Tablo 10*Öğretmenlerin Uzaktan Eğitimde Ders Denetimi Duyguları*

Tema	Alt Tema	Kodlar	Frekans
Denetlenme Duygusu	Olumsuz	Gerilme	7
		Stres	1
	Olumlu	Güven	1
		Görev bilinci(Övünç)	1
	Tepkisiz	Bir şey hissetmeme	1

Öğretmenlerin bu konudaki görüşlerinden bazıları aşağıdaki gibidir:

“Derslere katılacakları konusunda bilgi vermişlerdi, aniden bağlantıya katılıyorlardı.” (K 1)

“Böyle bir durum yaşamadım. Ama yaşasaydım gergin olabilirdim.” (K 10)

“Gerilim sadece.” (K 4)

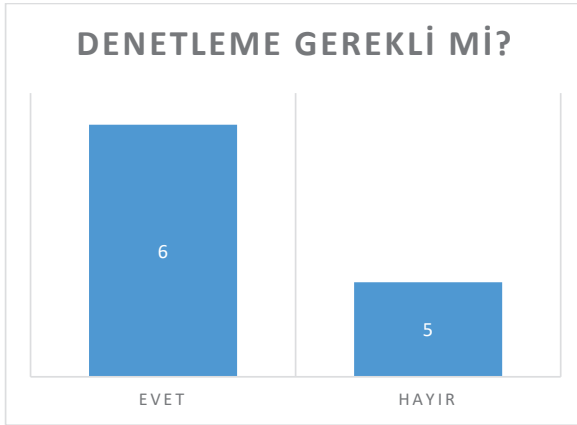
“ Kendi görevimi yaptım.” (K 8)

Denetlemenin Gerekliliğine Yönelik Öğretmen Görüşleri

Katılımcılara “ Yaptığımız iş kapsamında denetlenmenin gerekli olduğunu düşünüyor musunuz? Neden?” sorusu sorulmuştur ve katılımcılardan alınan oran şu şekildedir:

Şekil 1

Denetleme Gerekli Mi?

Katılımcıların yarısından fazlası bu soruya “Evet” cevabını verirken geri kalan kısım “Hayır” cevabını vermiştir. Bazı öğretmen görüşleri aşağıda belirtilmiştir:

“Hayır. Denetlenme duygusu stres oluşturur, gerçeği yansıtmaz.” (K 2)

“Herkesin kendi özdenetimini sağlayabileceğini ve böyle denetlemelerin gereksiz olduğunu düşünüyorum.” (K 5)

“Düşünmüyorum çünkü gereksiz...” (K 6)

Denetlemenin gereksiz olduğunu düşünen katılımcılar stres duygusu oluşturup o yüzden denetlemelerin gerçeği yansıtmadığını düşünmektedirler. Ayrıca insanların öz denetimi olduğunu ve bu şekilde herkesin kendi denetimini kendisinin yapması gerektiğine inandıklarını ifade etmişlerdir.

“Evet düşünüyorum. Denetleme olmadığı takdirde bazı kişilerin işini savsaklayacaklarını düşünüyorum.” (K 9)

Derse Katılmayan Öğrencilere Verilen Tepkilere Yönelik Öğretmen Görüşleri

Katılımcı öğretmenlerimize “Öğrencilerinizden derse katılmayan olduğu zaman sizin bir öğretmen olarak tepkiniz ne oluyordu? Bu durum karşısında herhangi bir yaptırım uyguluyor muydunuz?” sorusu sorulmuş ve katılımcılardan alınan diğer yanıtlar da göz önünde bulundurularak aşağıdaki tablo hazırlanmıştır:

Tablo 11

Derse Katılmayan Öğrenciye Yaptırım

Tema	Alt Tema	Frekans
Derse Katılmayan Öğrenciye Yaptırım	Veliye haber verme	6
	Herhangi bir şey yapmama	4
	Sebebini araştırma	3
	Katılmayanları gruptan paylaşma	2
	İkaz etme	1
	İdareye bildirme	1

Tablo 7 incelenecek olunursa katılımcıların pandemi döneminde derse katılmayan öğrenci ile ilgili en çok velisine bildirme ile ilgili yaptırımı tercih ettikleri söylenebilir. Katılımcılarımızın büyük bir kısmı da herhangi bir yaptırım uygulamayı tercih etmemektedirler. Bazı katılımcılarımız ise katılmama nedenini öğrenip ona göre yaptırım uygulamayı tercih etmektedirler.

Katılımcılarımızın çalıştıkları kurumda okuyan öğrenci velilerinin maddi olanakları da yaptırım yapıp yapmamayı etkilemektedir. Çünkü biliyoruz ki uzaktan eğitime katılmak belirli bir teknolojik alt yapıyı gerektirmektedir ve maddi imkânsızlıklar yüzünden derse katılmayan öğrenciler için de herhangi bir yaptırım uygulanmaması da gayet normal karşılanabilecek durumdur. Bazı öğretmenlerimizin yanıtları da aşağıda verilmiştir:

“Okulun sosyo-ekonomik durumundan dolayı herhangi bir yaptırım uygulamıyordum.” (K 5)

“Üzülüyordum ve öğrenci için kayıp olduğunu düşünüyordum Birebir öğrencilerin velilerini arayıp neden katılmadıklarını soruyordum. Ayrıca veli whatsapp gruplarından sürekli ders programlarını ve saatlerini paylaşıp katılımı sağlamalarını rica ediyordum.” (K 9)

“Katılmamasının nedeni önemli. Sağlık ve teknolojik aksaklıklar hoşgörülenebilir. Bunun dışındaki mazeretler kabulüm değildir.” (K 11)

Pandemi Öncesi ve Sırasında Denetimin Nasıl Olduğuna Yönelik Öğretmen Görüşleri

“Genel olarak pandemi öncesinde ve pandemi sırasında yöneticinizin size karşı denetim yaklaşımı nasıldı?” sorusu katılımcılarımıza yönlendirilmiş ve alınan cevaplar da aşağıdaki tabloda sıralanmıştır:

Tablo 12

Pandemi Öncesi ve Pandemi Sırasında Denetim Yaklaşımı

Tema	Alt Temalar	Frekans
Pandemi Öncesi ve Pandemi Sırasında Denetim Yaklaşımı	Karşılıklı anlayış içerisinde	4
	Olumlu	3
	Olması gerektiği gibi	2
	Denetim yok	2
	Resmî-mevzuata uygun	1
	Çok sık denetim	1

Katılımcıların ağızından bazı cevaplar:

“Pandemi sonrasında öğrencilerin öğrenip öğrenemedikleri ve benim dersi nasıl anlattığım sürekli denetleniyor.” (K 5)

“Gayet güzel ve saygıyla anlayış içinde...” (K 1)

Katılımcılarımız pandemi öncesi ve pandemi sırasındaki yöneticilerinin yönetim yaklaşımlarına genelde anlayış içerisinde olduklarını belirtmişlerdir. Pandemi döneminde eğitim konusunda belirsizliklerin yaşanması, uzaktan etkileşimli eğitimin ilk defa uygulanacak olması tüm eğitim camiasında bir şaşkınlık yaratmıştır. Ancak bu dönemde öğretmenlerimizin ellerinden geleni yapıyor olması yöneticilerin de dikkatinden kaçmadığını varsayabiliriz. Bu nedenle özellikle bu dönemde yöneticilerin daha anlayışlı ve olumlu yaklaşımları da olağandır. Hatta bazı yöneticiler bu dönemde denetim dahi yapmamışlardır.

Katılımcıların Bu Dönemde Evde Yaşadığı Sıkıntılara Yönelik Görüşleri

Son olarak katılımcılara “Uzaktan eğitim döneminde evde yaşadığımız sıkıntılar nelerdi? (Sosyal hayatımızı nasıl etkiledi?)” şeklinde soru sorulmuş ve alınan cevaplardan aşağıdaki tablo oluşturulmuştur:

Tablo 13*Pandemi Dönemi Yaşanan Öğretmen Sıkıntıları*

Tema	Alt Temalar	Kodlar	Frekans
Evde Yaşanan Sıkıntılar	Teknolojik Sıkıntılar	İnternet bağlantısı sıkıntısı	4
		Evdeki telefon, tablet, bilgisayar yetersizliği	3
		Kamera açılmaması	1
		Bilgisayardaki teknik sorunlar	1
		Mikrofon ve ses sıkıntısı	1
	Psikolojik Sıkıntılar	Sürecin yıpratıcı olması	3
		Evdeki diğer bireylerle ilişkileri etkilemesi	2
		Sıkılma	2
		Zorlanma	1
	Bireysel Sıkıntılar	Yaşam standardını etkilemesi	2
		Günlük planları etkilemesi	2
		Evdeki bireylerin dersi etkilemesi	2
		Zaman yönetimi	1
		Mekan sıkıntısı	1
	Fizyolojik Sıkıntılar	Göz bozuklukları	1
Duruş bozuklukları		1	
Olumlu Düşünceler	Kendini keşfetme	1	
	İşini layıkıyla yapmanın öz güveni	1	

Tabloya göre öğretmenlerin yaşadığı en büyük sıkıntı için teknolojik sıkıntılar arasında teknolojik sıkıntılarön sırada yer almaktadır. Bu anlamda internet ve bağlantı sorunları, teknolojik aletlerin yetersizliği öğretmenlere göre yaşadıkları sıkıntılardır.

Bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

“İnternet ve evdeki çocuğum varken bilgisayarı açıp ders anlatmak çok zordu. O da bu yüzden tablet bağımlısı oldu.” (K 7)

Küçük çocuğum olduğu için çok sıkıntı yaşadım. Bir yandan onu oyalamaya çalışıp bir yandan da derslere girdim. Eşim de online dersler verdiği için ve evimiz küçük olduğu için mekan sıkıntısı yaşadım. Dolayısıyla evde gergin bir ortam oluştu. (K 9)

“İşimizin bir parçası, işimizi layıkıyla yapmak her şeyden önce geldiğinden pek sıkıntı olmadı sosyal yönden...” (K 11)

Öğretmenler bu dönemde uzaktan eğitim yaparken evdeki bireylerin bu durumdan daha çok etkilendiğini ifade etmişlerdir. Sürecin yıpratıcı olması yüzünden çok etkilendiklerini de vurgulamışlardır.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Covid-19 salgını ile beraber birçok sorun da beraberinde gelmiş ve eğitim de bu sorunlardan nasibini almış, alınan kararlarla tüm eğitim kademelerinde uzaktan eğitim başlamış ve bu da diğer sorunları eğitime taşımıştır. (Karakuş vd., 2020) Bu konuda yöneticilere çok önemli görevler düşmektedir. Yaşadığımız pandemi sürecinde Türkiye’deki okullarda tüm yöneticilerin bir whatsapp grubu oluşturması ve öğretmenler ile bu gruplardan iletişim kurması araştırmanın dikkat çeken bulgularındandır.

Uzaktan eğitim döneminde whatsapp gruplarında özellikle ders yönetimi, ders planlaması, ders saatleri, derslerin işlenişi, öğrenci-veli ile iletişim kurulması, okul iş ve işlemleri gibi konu başlıkları görüşülmüştür. Yakut ve İçbay’ın(2021) araştırmasına göre uzaktan eğitim sürecinde en çok kullanılan çevrimiçi iletişim aracı whatsapp olmuştur. Whatsapp dışında okullar iletişim için internet sitelerini ve kısa mesaj servisini kullanmışlardır. Bunun yanı sıra toplantılar da genellikle zoom üzerinden çevirim içi gerçekleştirilmiştir.

Öğretmenler uzaktan eğitim sürecinde en çok Zoom ve EBA platformlarını tercih etmişler ve derslerini de buralardan işlemişlerdir. En çok Zoom platformunun tercih edilme nedeni olarak da Zoom ile direkt bağlantı kurabilmeleridir.

Öğretmenler uzaktan eğitim sürecinde ders işleyişlerini ya da saatlerini kendi okul gruplarından paylaşarak okul idarecilerine haber vermişlerdir. Ayrıca EBA’dan yapılan ders tanımlaması ile de yöneticiler kimlerin ders işlediği hakkında bilgi sahibi olmuşlardır.

Yöneticiler pandemi sürecinde ders denetimi yapmak adına derslere haber vererek ya da habersiz bir şekilde girmişlerdir. Öğretmenleri bu şekilde denetim altında tuttuklarını belirtmişlerdir. Öğretmenler Zoom ders linklerini gruplarda paylaştıkları için okul yöneticileri derslerin hangi saatte yapılacağı konusunda zaten bilgi sahibi olduklarından okul yöneticilerinin her an derse girebilecekleri tahmin edilebilir. Yöneticilerin başka bir ders denetimi zaten önceden EBA üzerinden ders tanımlaması yapıldığı için ders saatini kontrol ederek dersi takip edebiliyorlardı. Bunun yanı sıra ders denetimi yapmayan yöneticiler de olmuştur.

Derslerine girmeyen, ders yapmayan öğretmenlerin kontrol edilmesi, yöneticiler tarafından uyarılması önemli bir husustur. Öğretmenler genel olarak gruptan ya da bireysel olarak telefon görüşmesi ile ikaz edilmişlerdir. Uyarılan öğretmenlerden ders-

lerini telafi etmesi de yöneticiler tarafından istenmiştir. Öğretmenler ayrıca sağlık ya da herhangi bir sebeple yapılamayacak olan dersin müdür ya da müdür yardımcısına önceden haber verilmesi gerektiğini söylemişlerdir. Bu durumdan veli ve öğrenci de haberdar edilip dersin başka bir zaman yapılması kararlaştırılmıştır.

Okul yöneticilerinin bu zaman zarfında %36'sının derse girdiği araştırma bulguları arasında yer almaktadır. Bu yöneticilerin de %81'i derse girerken haber vermeden girmişlerdir. Haber vermeden uzaktan eğitime katılan yöneticiler, öğretmenlerde bir gerilme duygusu yaşatmışlardır.

Katılımcılarımızın çoğu ders denetlemesinin gerekli olduğunu düşünürken geri kalan çoğunluk ise denetlemenin gerekli olmadığı kanısındadırlar. Gerekçe olarak da herkesin kendi denetlemesini yapabileceğini, denetlemenin gerçekçi olmadığını ya da gereksiz olduğunu düşünmektedirler. Denetlemenin gerekli olduğunu düşünenler, bunun öğretmene bir disiplin getirdiğini, işini yapan ve yapmayan öğretmenlerin ayırt edilmesi gerektiğini, denetleme olmazsa öğretmenlerin işini savsaklayabileceğini belirtmişlerdir. Eğitim faaliyetleri devamlı olarak geliştirilmesi ve yenilenmesi gereken faaliyetler olduğu için bu faaliyetlerin eğitim örgütleri içerisinde mutlaka denetlenmesi gerekir. (Yılmaz, 2009)

Kişinin öz denetimi ile ilgili katılımcılar, öz denetimli kişinin kendisine saygısı olduğunu, öz denetimin vicdanı olan, idealist, kendini bilen, toplumda yer edinmek isteyen, kendini güncelleyebilen kişilerde var olabileceğini belirtmişlerdir. Özellikle doktorluk ve öğretmenlik gibi mesleği icra edenlerde öz denetimin olması gerektiğini belirtmişlerdir.

Derslere katılmayan / katılamayan öğrenciler için katılımcılar genelde veli ile iletişim kurmayı tercih etmişlerdir. Bu anlamda katılımcıların çoğu kendilerine herhangi bir yaptırım uygulanmadığını, kendilerinin daha çok öğrencilerin derse katılma nedenleri üzerinde durduklarını söylemişlerdir.

Yapılan araştırma sonucuna göre uzaktan eğitim döneminde gerçekleştirilen denetleme faaliyetleri öğretmenler tarafından gerginlik yaratsa da karşılıklı anlayışla, böyle bir denetimin saygı çerçevesinde ve olması gerektiğini vurgulamışlardır. Denetlemeler esnasında yöneticilerin tavrının da olumlu olduğu öğretmenlerin söylemlerinden çıkarılmıştır.

Pandemi döneminde uzaktan eğitim yapan öğretmenler bu süreçte ev içinde ders işlediklerinden teknolojik, fizyolojik, psikolojik ve bireysel sıkıntılar yaşamışlardır. Bu dönemde teknolojik anlamda evde hem çocukları, eşleri hem de kendileri derse bağlandıkları için internette bağlantı sorunu yaşamışlar ve ayrıca yine aynı nedenden internete bağlanacak teknolojik alet yetersizliği de yaşamışlardır. Bunun dışında

fizyolojik olarak sürekli oturarak ve sabit ders anlatma sonucu duruş bozuklukları ve gözlerde de sıkıntı yaşamışlardır. Bu dönemde yine evin içinde sürekli kaldığı için dışarı da çıkılamama gibi sebeplerle farklı sıkıntılar yaşamışlardır. Ders işlerken küçük bebeği, çocuğu olanlar çocukları ile ilgilenememekten yana şikâyetçidirler. Kendileri ders işlerken çocukları oyalansın diye onlara tablet, telefon gibi cihazlar verdiklerini bunun sonucunda çocuklarının internet bağımlısı olduklarını da ifade etmişlerdir. Bir dönem ders saatlerinde yaşanan değişiklikler nedeni ile de günlük planlarındaki aksaklıkları dile getirmişlerdir. Bunun yanı sıra olumlu düşüncelere sahip olanlar da vardır. Bu öğretmenlerimiz dönem içerisinde kendilerini keşfetmeye zaman bulduklarını ve işleri gereği bunu sosyal yaşamları gibi kabul ettiklerini ifade etmişlerdir.

Özellikle Mart ayının ortalarında okulların kapatılmasıyla başlayan süreçte öğretmenlerin uzaktan eğitime bir anda başlaması bir şaşkınlık yaratmıştır. Dolayısı ile bu hazırlıksız yakalanma durumu ile öğretmenler kendilerine imkânları ölçüsünde bir yol çizmişlerdir. Özveri ile gerçekleşen bu süreçte hepsi ellerinden geleni yapmak için uğraşmışlardır. Daha sonra kullandıkları ya da kullanmaları istenen eğitim platformlarında ders işlemeye başlamışlardır. Bu dönem herkes için bir yenilik olduğu için şaşkınlık yaratsa da eğitim adına iyi işler de başarılmıştır. Okul yöneticileri pandemi döneminde öğretmenler ile işbirliği kurmak, iletişim kurabilmek için okul grupları oluşturmuş ve bakanlığın talimatlarını bu gruplar üzerinden bildirmişlerdir. Genelde EBA ya da Zoom gibi uygulamalar üzerinden derslerini işleyen öğretmenlerimiz, denetlenme adına da süreçler geçirmişlerdir ve bu onlarda gerginlik hissi yaratmıştır.

Tekrar uzaktan eğitime geçilecek olursa bu sürecin artık çok daha iyi biliniyor olması ve yaşanacak zorlukların da önceden atlatılması ile denetlemelerin de daha profesyonel olabileceği düşünülmektedir.

Araştırma bulguları ile ilgili şu öneriler geliştirilebilir:

1. Uzaktan eğitimde denetim ile ilgili okul yöneticilerine hizmet içi eğitim verilebilir.
2. Öğretmenlerin derste yaşadıkları sıkıntılar için alt yapı sorunu çözümlenebilir.
3. Okul yöneticilerinin kontrol mekanizmalarını arttırmaları için onların da bu konuda denetlenmesi gerekir.
4. Öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin daha fazla iletişim halinde olması sağlanabilir.
5. Denetim ile ilgili öğretmenlerin sıkıntıları öğrenilerek bu konuda bilgileri artırılabilir.

Kaynakça

- Ağaoğlu S., Ağaoğlu Y. S. (2020). “Okul Müdürlerinin Okul Denetim Sorumlulukları”. *Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*. XV/I, s. 219-226.
- Altınbaş, R. (1980). *Liselerde Kurum Teftişi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Yıldırım, E. ve Bayraktaroğlu, S. (2002). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Sakarya: Sakarya Kitabevi.
- Aslan, B. (2010). Bir Yönetim Fonksiyonu Olarak İç Denetim. *Sayıştay Dergisi*, (77), 63-86. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/sayistay/issue/61532/919029>
- Aydın Güngör, T., ve Yılmaz, M. (2021). Okul Yöneticilerinin Uzaktan Eğitim Döneminde Kullandıkları Çatışma Stratejileri ve Yöntemleri. *OPUS International Journal of Society Researches*, 18 (41), 3583-3608. DOI: 10.26466/opus.941874
- Bozkurt, E. (1995). Eğitimde değerlendirmenin gerekliliği. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 4 (4), 531-534.
- Can, T. (2005, September). *Eğitimde teknolojik lider gereksinimi*. In 5 th International Educational Technology Conference.
- Genç E. (2000), *Öğretmenlerde denetim odağının problem çözmeye yönelik yaratıcılıklarıyla ilişkisi*, Marmara Üniversitesi Teknoloji Eğitimi Yüksek Lisans Tezi, İstanbul,2000.
- Gürer, M. D., Tekinarslan, E. ve Yavuzalp, N. (2016). *Çevrimiçi ders veren öğretim elemanlarının uzaktan eğitim hakkındaki görüşleri*. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 7(1).
<https://www.setav.org/rapor-koronavirus-surecinde-turkiyenin-uzaktan-egitim-dene-yimi>
- Karakuş, N., Ucuzsatar, N., Karacaoğlu, M. Ö., Esendemir, N. ve Bayraktar, D. (2020). Türkçe öğretmeni adaylarının uzaktan eğitime yönelik görüşleri. *Rumeli'de Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (19), 220-241.
- Kocabıyık, O. O. (2016). Olgubilim ve gömülü kuram: Bazı özellikler açısından karşılaştırma. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 55-66.

- Koçberer, S. (2008). Dünyada ve Türkiye’de Denetim Etiği. *Sayıştay Dergisi*, (68), 65-89. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/sayistay/issue/61524/918972>
- Köklü, Muharrem (1996), Etkili Denetim, *Eğitim Yönetimi* Yıl 2, Sayı 2, Bahar 1996
- Kurnaz, E., ve Serçemeli,, M. (2020). Covid-19 Pandemi döneminde akademisyenlerin uzaktan eğitim ve uzaktan muhasebe eğitimine yönelik bakış açıları üzerine bir araştırma. *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi*, 3, 262-288.
- Sanal, R. (2002): *Türkiye’de Yönetmelik Denetim ve Devlet Denetleme Kurulu*, TODA-İE Yayınları, No:314
- Taymaz, H. (2005), *Eğitim Sisteminde Teftiş Kavramlar, İlkeler, Yöntemler*, Ankara, Pegem Akademi Yayıncılık.
- Tezcan, Mahmut (1985),*Eğitim Sosyolojisi*, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları No:150, Ankara, 1985.
- Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim araştırmalarında etkin olarak kullanılabilen nitel bir araştırma tekniği. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*.6(4),543-559.
- Tütüncü, İlker (2021), *Okul Müdürlerinin Ders Denetimi ile İlgili Görüşleri*, Pamukkale Üniversitesi Tezsiz Yüksek Lisans Bitirme Projesi, Denizli, 2021.
- Yakut, S. ve İçbay, M. A. (2021). Okul Yöneticilerinin Salgın Sürecindeki Yönetim Deneyimleri ve Çözüm Önerileri. *Uluslararası Bilim ve Eğitim Dergisi*, 4 (3) , 128-156 . DOI: 10.47477/ubed.892129
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2003). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin yayıncılık.
- Yılmaz, A. (2009), İlköğretimde e-Denetim, *Çağdaş Eğitim Dergisi*, Şubat 2009, Sayı 361, s. 30.
- Yılmaz, K. (2009). Okul müdürlerinin denetim görevi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10 (1), 19-35.